

Детская библиотека
г.Вилково

Гоголівськими стежками по Україні

"...В цьому краю Гоголь відчувається
як реальна, земна людина...
адже він починався саме звідси,
від цього повітря,
від цих широких шляхів,
полів та долин..."
Олесь Гончар.

Життя і творчість М.В.Гоголя яскравий приклад, нащадкам

(1809 - 1852)

Поняття Батьківщини завжди пов'язане з любимими нашому серцю місцями – стежкою дитинства, широким полем, де колись відбувався запеклий бій з чужинцями, дорогими і близькими людьми.

Трепетне почуття пробуджують у нас зустрічі з місцями, пов'язаними з життям великих поетів, художників, письменників, які прославили Батьківщину своєю творчістю.

Михайлівське і Пушкін, Ясна Поляна і Толстой, Тархани і Лермонтов, Спаське-Лутовинове і Тургенєв, Канів і Шевченко, Полтава і Котляревський, Панас Мирний, Короленко...

Шанобливо ступаємо ми на землю, по якій ходив славетний син українського народу, великий російський письменник Микола Васильович Гоголь.

Життя і творчість М.В.Гоголя яскравий приклад, нащадкам, любові до історії і культури українського народу, єднання російської і української культур, скріпленою у віках спільною долею, самою історією двох братніх народів.

Тісними вузами були пов'язані з передовими людьми Росії, з видатними діячами російської культури класики української літератури Т.Г.Шевченко, Леся Українка, І.П.Котляревський, Є.П.Гребінка, М.М.Коцюбинський та багато інших. Як невіддільне ім'я Т.Г.Шевченка від В.А.Жуковського від О.М.Горького, так неможливо уявити М.В.Гоголя без дружби з О.С.Пушкіним, С.Т.Аксаковим, О.А.Івановим, І.С.Тургенєвим, М.С.Щепкіним та багатьма іншими.

Вихований на кращих зразках російської літератури, на поетичних українських народних піснях та оповідях, письменник глибоко відчув поезію та мелодійність творів своїх сучасників: "мало хто з наших поетів не залишив прекрасних зразків, не кажучи вже про Пушкіна, який ніби цар у середині цієї області і якого всілякий ліричний твір, тільки-но з'явився на світ, у ту ж мить перекладався на музику і співався, бо був надзвичайно багатий на мелодію у звуках".

Багато місць на Україні пов'язано з перебуванням російського письменника.

Вони – наша національна святиня, кожен дотик до них допомагає розумінню особи Гоголя, наближає нас до його творчості.

Усе життя Гоголя можна назвати дорогою. Як свідчать спогади сучасників лише в дорозі він захоплювався, відчував натхнення і приплив нових сил. Дороги вели Гоголя до Москви і Петербурга, Рима і Парижа, Гамбурга та Єрусалима. Однак усі шляхи починалися з його рідного дому, з України, сюди завжди повертався думкою і душею. Навіть прихід у світ майбутнього письменника пов'язаний із дорогою. Є легенда, за якою Микола Гоголь народився прямо у степу на повозі, яка застряла в березневих коліях. Мабуть, у цьому є сенс, бо, майже не все життя письменник провів у дорозі. У нього ніколи не було своєї сім'ї, тому Гоголь був дуже відданий своїм батькам і сестрам.

З особливою любов'ю були оспівані письменником Великі Сорочинці, Диканька, Миргород, Василівка-Яновщина... Згадуючи про них, ми мимоволі звертаємося до творчості М.В.Гоголя.

Великі Сорочинці. Такий вигляд мав будинок у якому народився М.В.Гоголь

Полтавське село Великі Сорочинці подарувало світові великого Гоголя. У скромному будиночку місцевого лікаря Д.П.Трохимовського народився і провів перші тижні свого життя майбутній письменник.

1929 року тут було відкрито літературно-меморіальний музей. Під час Великої Вітчизняної війни, відступаючи під натиском Червоної Армії, фашистські нелюди пограбували та знищили цю святиню. Після війни на тому ж місці було споруджено новий будинок музею, у створенні експозиції якого взяли участь кращі музеї, бібліотеки, інститути країни.

Портрет матері письменника Марії Іванівни Гоголь та батька Василя Опанасовича Гоголя-Яновського

Великі Сорочинці. Будинок музею письменника М.В.Гоголя

Народився Микола Васильович Гоголь 1 квітня (20 березня за старим стилем) 1809 року в селі Великі Сорочинці (тепер Миргородського району) на Полтавщині. Батько його був праправнуком полковника козацького війська часів Богдана Хмельницького Остапа Гоголя. Пізніше знаменитий нащадок звеличить його до легендарної постаті й оспіває в образі Тараса Бульби. Дитинство майбутнього письменника минуло в селі Василівці (тепер Гоголеве) в маєтку батьків.

Великі Сорочинці. У залах музею М.В.Гоголя

Великі Сорочинці. Пам'ятник М.В.Гоголю

Великі Сорочинці оспівані їх знаменитим уродженцем у "Сорочинському ярмарку". І понині земляки Гоголя щорічно наприкінці серпня влаштовують мальовничий, небувалий за розмахом Сорочинський ярмарок, що приваблює тисячі відвідувачів. У розпалі торгів тут з'являються Солопій Черевик та Хівря, Параска і Грицько, чорт та рудий Панько і, звичайно ж, сам Микола Васильович, і довго триває ця театралізована вистава, і линуть звуки музики, і не змовкають голоси.

Миргород Сорочинський ярмарок

Такий вигляд мав Миргород часів Гоголя

м. Миргород, Полтавської області

Старий Миргород. Успенський собор

Багато місць у Миргороді пов'язано з ім'ям великого земляка: пам'ятник письменникові біля поліклініки, художньо-керамічний технікум імені М.В.Гоголя...

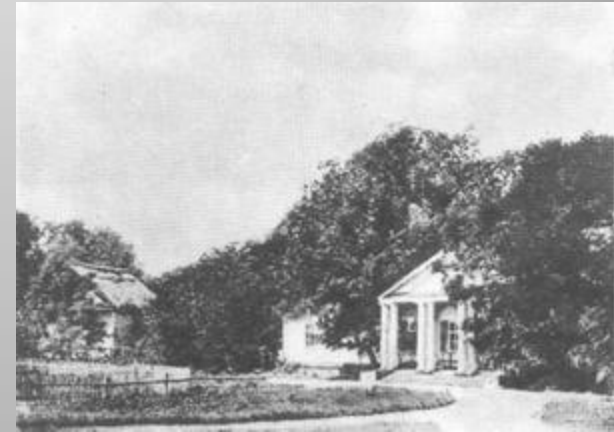

...У небагатий маєток батька – село Василівку-Яновщину (нині Гоголеве), де минуло дитинство майбутнього письменника, привезли маленького Миколу з Великих Сорочинців через кілька тижнів після народження. Потім він приїздив сюди на канікули, відвідував рідні місця, коли був уже визначним письменником. З Василівкою пов'язані перші світосприймання Гоголя, – тут він вперше почув казки, перекази, чудові українські пісні, усе те, що хвилювало і назавжди припало йому до серця.

Василівка. На місці колишньої садиби Гоголю споруджено пам'ятний знак, тут шумить кронами молодий сад...

Тут, у Василівці, ріс, набирався перших вражень великий письменник. Може, береги тихої Говтви, навколишні поля досі пам'ятають молодого, замріяного Гоголя. Тут поховано його батьків... У колі сім'ї, де батько і мати М.В.Гоголя виховували дітей у дусі любові до Батьківщини, народу, навчали шанувати набутки вітчизняної культури, розвивався письменник. У рідному селі він спілкувався з своїми майбутніми героями, і в цьому спілкуванні, у єднанні з природою, у читанні книжок формувалися основи його світогляду. Звідси, з Василівки, батьки возили його до своїх родичів і друзів, де він дивився постановки батькових п'єс і потім довго переживав чарівність цих спектаклів.

Василівка. Будинок батьків М.В.Гоголя

Час не зберіг ані будинку Гоголів, ані флігеля, в якому працював Микола Васильович, ані тих інших будівель садиби. Не залишилось і селянських хат, що стояли неподалік, але чисельні малюнки та фотографії будинків того часу допомогли повністю відновити садибу, і тепер у селі Гоголевому відкрито заповідник-музей М.В.Гоголя, який відвідують численні шанувальники великого письменника. З життям та творчістю М.В.Гоголя тісно пов'язане село Диканька.

Диканька – районний центр,
прославлений в творах М.В.Гоголя

Арка поблизу Диканьки

Диканька. Миколаївська
церква – свідок
гоголівських часів
Це тут, серед українських
селян, він черпав
оригінальні сюжети,
яскраві романтичні і
гумористичні образи для
своїх повістей та
оповідань.

Це їхню тонку, образну, іскрометну народну мову він підслухав і вклав у уста своїх героїв. Не випадково свою першу книгу видатний письменник назвав "Вечори на хуторі біля Диканьки". Римські друзі називали його, "синьйор Нікколо", а для людськості він просто – Гоголь, великий чародій слова, прозорливець з даром проникати в найпотаємніші глибини людської душі. Земля України, це вона вигодувала, викохала Гоголя, і то не лише фізично, а – духовно, з дитинства наділивши його красою своєї поезії, буянням пісенної творчості, епічною величавістю дум, фантастичністю казок, переказами й легендами, дивовижно щедрою барвистою образністю – всіма багатючими плодами народного духу.

Гоголь у найплідніше свої творчі роки зберігав духовний контакт з тим життєвим середовищем, яке оточувало його в дитинстві й ранньому юнацтві. Багато про що наприклад, говорять нам гоголівські зошити українських пісень, вони засвідчують, зокрема, те, що письменник прекрасно знав живу мову народу, не раз він власною рукою переписував десятки народних пісень.

"Коли я робив доповідь про Гоголя на міжнародному симпозіумі у Венеції, – згадував Олесь Гончар, – там європейські вчені казали, що Гоголь – геній у чистому, ідеальному вигляді. Вони його ставлять вище за Пушкіна, вище за всіх європейців, – ось такий алмаз генія". Т.Шевченко був палким шанувальником "Вечорів на хуторі поблизу Диканьки". Саме він відзначав, що фантастичні, майже казкові повісті розкривають глибокий, самобутній розум автора і його ніжну любов до людей. Шевченко, глибоко вивчивши і проаналізувавши творчість Гоголя, його силу побачив у сатирі.

Серед гоголівських місць на Полтавщині – село Кибинці, що належало Д.П.Трощанському.

Кибинці. Будинок Д.П.Трощинського

У його будинку серед гостей бували Капніст і Муравйови-Апостоли, місцеві поміщики і прості козаки. Частим і бажаним гостем у домі Трощанського був і його далекий родич Василь Опанасович Гоголь-Яновський, який ставив для гостей і господарів комедії, написані ним самим, він же інколи виконував у них головні ролі. А маленький син Гоголя-Яновського жадібно вбирав образи всіх, кого бачив у будинку родича. Багато з них стануть згодом героями його оповідань, повістей, комедій, На все життя запам'ятає майбутній письменник захопленість і піднесення сценічних вистав, що зародять у його серці бажання писати комедії.

Село Кибинці, з яким пов'язані дитячі враження М.В.Гоголя

Батько майбутнього письменника неодноразово привозив сюди, тобто в Полтаву сина, а у 1818 році віддав його до Полтавського повітового училища. До вступу в ліцей хлопчика готував полтавський вчитель Гаврило Сорочинський.

м. Полтава

м. Полтава. Краєзнавчий музей

Полтава, з якою пов'язано багато сторінок біографії великого письменника

Полтавський краєзнавчий музей, репрезентує експозиції, присвячені життю та творчості М.В.Гоголя

Велику роль у формуванні майбутнього письменника відіграв Ніжин.

Будинок у Ніжині, де письменник читав свій перший твір

Ніжин. Грецька церква, згадувана М.В.Гоголем

1821 року дванадцятирічний Гоголь вступає до Ніжинської гімназії вищих наук, а у 1828 році закінчує її. Освіту тут давали добру, і багато випускників стали згодом відомими письменниками, вченими, художниками, композиторами. Навчання захоплювало і юного Гоголя. Він охоче брав участь у шкільних спектаклях, виявляв великий інтерес до історії, збирав народні українські пісні.

У передмісті Ніжина, Магерках, Гоголь часто відвідував знайомих селян, розмовляв з ними, слухав їх розповіді. 1826 року він почав вести "Книгу всякої всячини, або підручну енциклопедія", куди записував українські народні пісні, оповідання, вирази, випишував цитати з "Енеїди" Котляревського та інших книг.

Цього часу стосуються і його перші літературні спроби: вірші, балади, віршована трагедія "Розбійники", "Брати Твердиславичі – слов'янська повість", сатира "Дещо про Ніжин, або Дурням закон не писаний". У ліцеї Гоголь пише ідилію "Ганц Кюжельгартен", видану в Петербурзі 1829 року.

Нині у старовинному корпусі ліцею розмістився Ніжинський педагогічний інститут імені М.В.Гоголя. Над входом – меморіальна дошка, напис на якій повідомляє, що у цих стінах вчився Гоголь. Тут шанобливо бережуть пам'ять про великого письменника. Кілька залів відведено під літературно-меморіальний музей М.В.Гоголя. Поруч з музеєм – картинна галерея інституту. У її залах зібрані картини давніх майстрів і сучасних художників.

Пам'ятник М.В.Гоголю перед будинком Ніжинського педагогічного інституту та меморіальна дошка над входом до вузу

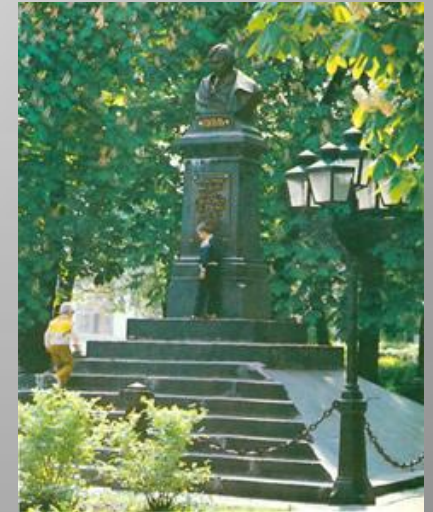

Ніжинський парк. Улюблене місце прогулянок юного Гоголя

Експозиція в музеї Ніжинського педагогічного інституту імені М.В.Гоголя

Будинок Ніжинського педінституту – одного з найстаріших вищих учбових закладів на Україні

Ніжин. Пам'ятник М.В.Гоголю в міському парку

Недалеко від міста через річку Остер, на площі перед інститутом стоїть пам'ятник М.В.Гоголю. Збережено і старе скромне погруддя на протилежному боці площі. Майбутній письменник любив гуляти у парку, що починався біля будинку гімназії.

Нижче Канева, на високій дніпровій круті, розкинулося мальовниче село Прохорівка.

Прохорівка. Тут поховано М.О.Максимовича
Поблизу села, на Михайловій горі – хутір, який також називають Михайловою Горою. Тут довгі роки жив професор М.О.Максимович,
видатний діяч науки і культури середини 19 століття.

Друг М.В.Гоголя М.О.Максимович, відомий вчений

Перший ректор Київського університету, активний збирач українського фольклору, тонкий знавець мови і літератури, історії та ботаніки, видавець літературного альманаху, він був близький з Пушкіним і Міцкевичем, Шевченком і Герценом.

З Гоголем же Максимовича, уродженця Полтавщини, пов'язувала найтісніша дружба, про що свідчить їх надзвичайно тепле, сповнене взаєморозуміння листування.

М.В.Гоголь палко любив і Київ, часто приїжджав сюди, мріяв оселитися назавжди, працювати тут.

Київ - це чудове, таємниче місто, і навіть містичне

Про містичність і чарівність Києва стверджували і Гоголь, і Булгаков. Дуже багато легенд має це місто. А ще в Києві дуже багато маловідомих для широкої публіки місць, які дуже небезпечні та таємничі, і їх багато як на поверхні так і під землею.

Київ – місто, де бував і мріяв працювати письменник.

Вулиця імені М.Гоголя

Особливо гостро це бажання виявилось у нього, коли в Києві було відкрито університет, а ректором його став М.О.Максимович. Гоголь з піднесенням і захопленням пише йому: "Туди, туди! У Київ! У древній, у прекрасний Київ! Він наш..."

Київ. Вид Подолу з Андріївської гори. Сюди часто приходив М.В.Гоголь з М.О.Максимовичем

Про прагнення викладати Гоголь писав і Пушкіну, просив його поклопотати про надання кафедри загальної історії у Київському університеті. Захоплений майбутньою діяльністю, письменник працює над статтею "Про викладання та викладацьку роботу у Києві", готуючись до неї, Гоголь думав написати історію України, історію півдня Росії, загальну історію, збирав українські народні пісні, легенди, оповідання. На жаль, мріям цим збутися не судилося. Пушкін активно сприяв йому, звертався з проханням до міністра, але Гоголю у кафедрі було відмовлено. Письменник так гостро пережив невдачу, що аж захворів.

Одним з найулюбленіших занять Гоголя у Києві були прогулянки по садах, парках, вулицях, околицях, спілкування з людьми із народу, слухання оповідань, вуличних діалогів, пісень лірників та кобзарів.

У мальовничому районі Києва на Русанівці споруджено пам'ятник М.В.Гоголю

Жаданий, улюблений Київ знайшов відтворення у повістях Гоголя "Страшна помста", "Вій", "Тарас Бульба". Тепер неможливо сказати, звідки побачив Гоголь Дніпро, коли народилися у його душі безсмертні рядки "Чуден Днепр при тихой погоде..." Невідомо, яке саме місце мав на увазі автор, написавши "Шумить, гримить околиця Києва: осавул Горобець справляє весілля свого сина". Невідомо, де на лівому березі був "хутір пана Данила між двома горами, у вузькій долині, що збігає до Дніпра".

Могутній Дніпро, так яскраво оспіваний Гоголем...

Яскраво змальований у "Вії" базар на Подолі був не зовсім там, де нині височить сучасна будівля Житнього ринку. Невпізнанно змінився Київ, але він свято береже пам'ять про Гоголя – на Русанівці, у новому районі поблизу Дніпра, письменникові споруджено пам'ятник, його ім'ям названо одну з вулиць, бібліотеку, його п'єси йдуть на сценах київських театрів, клубів.

Ще одне місце, пов'язане з перебуванням Гоголя на Україні – Одеса.

Одеса. Будинок на вулиці Пастера, де М.В.Гоголь знімав кімнату

Перше недовгочасне відвідання міста відбулося по весні 1848 року, коли письменник повертався морським шляхом з подорожі. Через епідемію холери він затримався в одеському карантині і майже був позбавлений можливості зустрічатися зі знайомими, потім недовго жив у місті і бачився з друзями.

Одеса. Вулиця Гоголя

Одеса. В цьому будинку жив М.В.Гоголь

Вдруге письменник приїздить до Одеси, щоб провести тут зиму 1851 року. Це рішення він приймає у зв'язку з тим, що будучи хворим, важко переносив холодні петербурзькі та московські зими, прагнув у теплі краї.

Одеса. Тут, біля Карантинної стіни, М.В.Гоголь зустрічався з Л.С.Пушкіним, братом великого російського поета

Одеса. Тут жив і писав свої твори М.В.Гоголь

Меморіальна дошка, яка встановлена на будинкові №11 по вулиці Гоголя в Одесі, де в 1850 році зупинявся М.В.Гоголь

"Слабка моя натура так уже влаштована, що відчуває життєвість лише там, де тепло ненапалене" – пише Гоголь з Одеси. Жив він у будинку свого родича А.А.Трощанського. Самопочуття письменника поліпшується, він часто буває на свіжому повітрі, ходить до моря, настрій у нього кращає. Він зустрічається з приятелями, охоче знайомиться, буває в міському театрі, де читає з артистами п'єси Мольєра і свої сцени, обговорює можливість постановок і чисто театральні подробиці. Серед його друзів в Одесі – Л.С.Пушкін (брат поета). Наприкінці березня Гоголь виїжджає з Одеси.

Знайомство з місцями, пов'язаними з іменем Гоголя, дозволяє глибше, відчутніше зрозуміти творчість великого письменника, котрий залишив своїм нащадкам неоціненні скарби, про які винятково точно сказав Олесь Гончар: "В один з приїздів гоголя до Яновщини на тому боці ставка з'явився з його волі свіжо насипаний курганного типу горб – Гоголь хотів мати поблизу якесь узвишення для огляду, щоб йому краще бачити околицю. Після смерті письменника не раз уночі підкрадалася до цього горба шукачі скарбів, не раз встромляли до нього лопату ті, хто, довірившись чуткам, уявляли собі, буцімто у тій ще не розритій могилі лежать закопані його скарби. Наївні люди, нічні ці копачі, вони не підозрювали, що найдорогоцінніші скарби Гоголь залишив у житті цілком відкритими! Залишив їх у вигляді цього блакитного неба і прозорого повітря, які разом з мальовничістю рідних ландшафтів, разом з красою душі народної назавжди увійшли до його безцінних творів, чию глибину нащадки знов і знов відкривають сьогодні для себе".

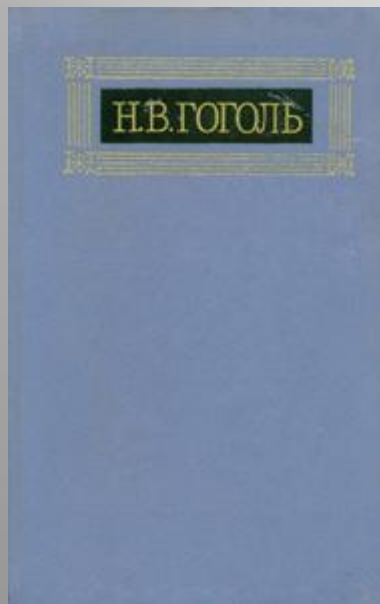
Сам письменник високо цінив українську народну творчість, а особливо багатозвучну українську пісню і її мелодію. Порівнюючи українську музику з російською Микола Васильович пише: "Російська сумовита музика виявляє те, що вона забуває життя: вона намагається відійти від нього і заглушити щоденні потреби і турботи, а в українських піснях вона злилася з життям і звуки її такі живі, що, здається, не звучать, а говорять". Про любов Гоголя до української пісні згадує його сестра Ольга: "Інколи, коли йому вдавалося добре попрацювати зранку він приходив на обід веселий і вдоволений. Після обіду він умовляв свою тітоньку Катерину Іванівну співати малоросійських пісень, причому і сам підтягував, притупував ногою..."

Перша поема Гоголя мала назву "Ганц Кюжельгартен", надрукована під псевдонімом В.Алов. Та визнання вона не отримала, і Гоголь її спалив прямо у номері готелю в Петербурзі. Але вже через 2 роки весь читаючий російський світ дивувався, сміявся і особливо не замислювався над тим, що Пасічник Рудий Панько, від імені якого були надруковані "Вечори на хуторі поблизу Диканьки", і є той самий незадачливий В.Алов. Так Алов перетворився на всесвітньо відомого Миколу Гоголя. І світ побачив ще і "Ревізора", "Тараса Бульбу", і невмирущу поему "Мертві душі" тощо.

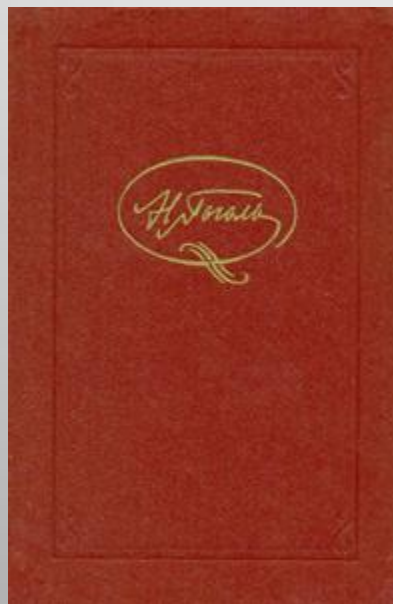
Помер М.В.Гоголь 21 лютого 1852 року. В усьому світі зараз надзвичайно широкий інтерес до творчості Миколи Гоголя. Виходять з друку його книги, ставлять на сцені його п'єси, знімають кінофільми за мотивами його творів.

В неповторному єдинстві комічного і трагічного був виражений гуманістичний пафос Гоголя. Відкривши світу "всю Русь" перш за все її смішні і трагічні, драматичні сторони, – Гоголь створив книги, що є оригінальним відкриттям в художній літературі.

Твори М.В.Гоголя

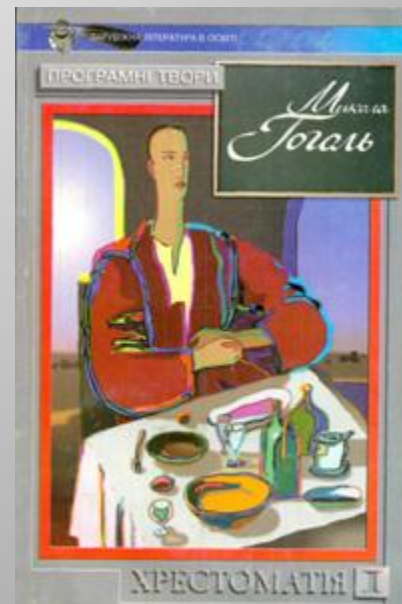
Гоголь Н.В. Собрание сочинений в 8-ми томах. – М.: Правда, 1984.

Гоголь Н.В. Собрание сочинений в 7-ми томах. – М.: Художественная литература, 1984.

Гоголь Н.В. Избранные произведения. В 2-х томах. – К.: Дніпро, 1984.

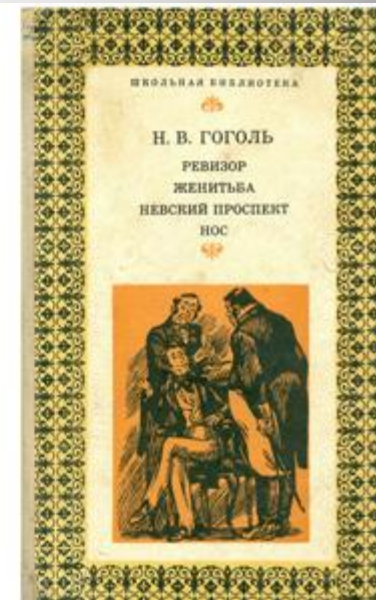

Гоголь М.В. Програмні твори: Хрестоматія. В 2-х томах. – К.: Обереги, 2000.

Гоголь Н.В. Повести. Воспоминания современников. – М.: Правда, 1989. – 480 с., ил.

Гоголь Н. Повести; Драматические произведения. – Л.: Художественная литература, 1983. – 328 с. (Классики и современники. Русская классическая литература).

Гоголь Н.В. Миргород; Портрет; Шинель. – Харків: Прапор, 1975. – 366 с. (Школьная библиотека).

Гоголь Н.В. Ревизор; Женьтьба: Пьесы. Невский проспект; Нос: Повести. – К.: Дніпро, 1977. – 214 с. (Школьная библиотека).

Микола Гоголь – геніальний російський письменник, але витоки його творчості – в українській культурі. Українець за походженням він із дитинства добре знав українські казки, пісні, бувальщини. Саме вони насичували його уяву, що створила прекрасні "Вечори на хуторі поблизу Диканьки", "Миргород".

Гоголь Н.В. Вечера на хуторе близ Диканьки. – Санкт-Петербург: "ЛИСС", 1995. – 286 с.

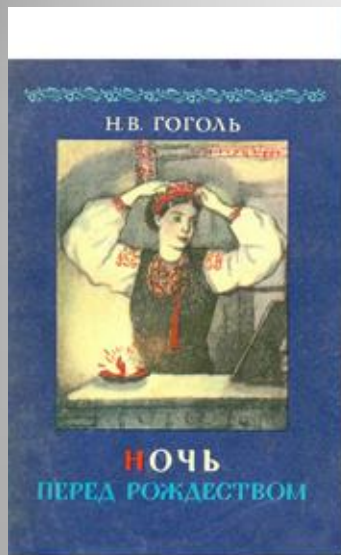
Гоголь Н.В. Миргород; Повести. – М.: Сов. Россия, 1985. – 256 с., ил., – (Б-ка юношества).

Гоголь Н.В. Мертвые души: Поэма. – М.: Просвещение, 1982. – 256 с. ил. – (Школьная библиотека).

Гоголь створює не просто народні характери, а саме образ України, своєрідний материк на карті всесвіту, де центром є Диканька. Він відкриває цей материк для усього людства. Як справжній дослідник, знайомить читача з мовою, якою говорять "поблизу Диканьки", навіть подає словничок найбільш уживаних слів. Описує природу, розповідає про людей, їхні вірування, звичаї, їхні радощі і скорботи. І все це пройняте такою великою любов'ю, таким захопленням, що неможливо лишитися байдужим:

"Полдень блещет в тишине и зное, и голубой неизмеряемый океан, сладострасным куполом нагнувшись над землею, кажется, заснул, весь потонувши в неге, обнимая и сжимая прекрасную в воздушных объятиях своих" ("Сорочинський ярмарок").

Неможливо лишитися байдужим і до людей, про яких розповідає автор. Коваль Вакула з повісті "Ніч перед Різдвом" щиро і віддано кохає красуню Оксану і ладен на все заради неї, навіть дістати черевички, що носить цариця. І горда красуня розуміє, ще немає кращого хлопця, ніж Вакула, і не треба їй вже царициних черевичків. Гоголь ніби збирає голоси своїх героїв і говорить разом із ними мовою, що схожа на пісню. І разом зі своїми героями він створює чудову книгу, сповнену любові до людей, живих почуттів, яскравого світла і страшної темряви.

Гоголь Н.В. Ночь перед Рождеством: Повесть. – К.: Веселка, 1982. – 39 с., ил.

Гоголь Н.В. Нос / Рис. В.Масютина. – М.: Книга, 1989. – 69 с.

Гоголь Н.В. Шинель: Повести. – М.: Сов. Розсип, 1982 – 64 с.

Гоголь М.В. Вій. – Харків: ПП Джанік'ян Л.А., 2007. – 80 с., іл.

Твори М.В.Гоголя – одна з найвидатніших сторінок української класичної літератури. Гоголівські персонажі, загадкові сюжети відкривають перед нами яскраве, сповнене таємницями українське буття. Книга буде цікавою дітям шкільного віку і дорослим.

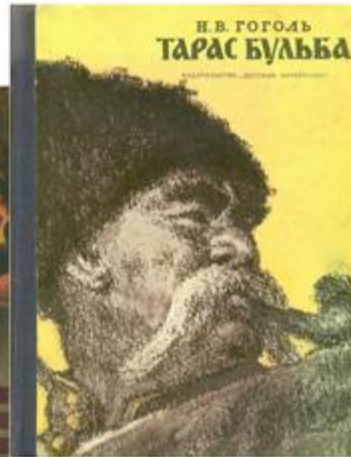
Т.Г.Шевченко був палким шанувальником "Вечорів на хуторі поблизу Диканьки". Саме він відзначив, що фантастичні, майже казкові повісті розкривають глибокий, самобутній розум автора і його ніжну любов до людей.

Тарас Шевченко – найбільший поет України, видатний борець проти царського самодержавства, виходець із самих глибин народних, геній Кобзар – саме так його назвав народ, високо цінував Гоголя, присвятив йому вірш, який так і називається "Гоголю".

Кому ж її покажу я,
І хто тую мову
Привітає, угадає
Великеє слово?
Всі оглухли – похилились
В кайданах... байдуже...
Ти смієшся, а я плачу,
Великий мій друже...

Образ України у Гоголя романтичний. Україна вражає читача своїми людьми, сильними і пристрасними, своєю природою, яскравою і барвистою. Це край, де можливо все, де боротьба і зла одвічна, але люди стають на бік добра і тому перемагають зло.

Із незвичайно художньою силою і повнотою М.Гоголь відобразив "дух минулого віку", історію народу... в ясній величі" у повісті "Тарас Бульба".

Гоголь Н.В. Тарас Бульба: Повесть. – М.: Современник, 1984. – 80 с., ил. – (Отрочество. Серия книг для подростков).

Гоголь М.В. Тарас Бульба. Вій. Вечори на хуторі поблизу Диканьки. – Харків: "Школа", 2007. – 250 с.

Гоголь Н.В. Тарас Бульба. Повесть. Изд. 6-е. – М.: Детская литература, 1976. – 175 с., ил. – (Школьная библиотека).

З великою любов'ю, ніжністю письменник змальовує безмежний український степ: "Чорт вас візьми, степи, які ви гарні! Уся поверхня землі здавалася зелено-золотим океаном, по якому бризнули мільйони різних кольорів".

Український степ

"Могутній Дніпро: Він віяв холодними хвилями і розстилався ближче, ближче і, нарешті, охопив половину всієї поверхні землі".

Річка Дніпро

Та мета його розповіді – описати Запорізьку Січ – колыску гордого козацького духу: "Та ось вона, Січ! Ось те гніздо, звідки вилітають всі ті горді й міцні, як леви! Ось звідки розливається воля і козацтво на всю Україну!"

Запорізьки козаки

Микола Васильович показує устрій Запорізької Січі, побут, звичаї козаків, їхні військові походи та подвиги. Реальні події і художній вимисел переплилися в єдине, закінчене ціле: перед читачами постав початок народно народно-визвольного руху в Україні наприкінці 30-х початку 40-х років XVII століття.

Головні герої повісті "Тарас Бульба": "... хоч і гинуть фізично, залишаються в народній пам'яті безсмертними, бо переконані, що не загине жодна великодушна справа".

Ілюстрація до повісті М.В.Гоголя
"Тарас Бульба"

Зустріч Тараса Бульби з синами

Помираючи, козаки розуміють, що боротьба не закінчена, що смерть для майбутньої перемоги. У цій вірі у безсмертя народу – справжній оптимізм повісті, її героїчний пафос, народне, життєстверджуюче начало. Усьому світові М.Гоголь довів, що є Україна і українці як нація, а не жителі південних окраїн "малороси" чи "хохли".

Тарас Бульба – головний герой однойменної повісті М.Гоголя. Це запорізький полковник, що втілює в собі кращі риси українського козацтва. Хто такий Тарас Бульба? – Герой, представник життя цілого народу, цілого політичного суспільства у відому епоху життя.

Тарас Бульба – мужній та відважний воїн, який уславив себе у багатьох боях. Найсвятіша у нього справа – оборона віри та Вітчизни. Цьому він присвятив усе життя, в такому ж дусі виховував і синів. Часто він був до них надто суворий, не показував глибоко прихованої батьківської любові. Коли ж Андрій зрадив козаків заради прекрасної полячки, батько власноручно його вбив. Неймовірними зусиллями Тарас Бульба пробирається до Варшави і підтримує Остапа в найтяжчу хвилину.

Тарас Бульба – безкомпромісний, нещадний до ворогів, бо глибоко прийняв до серця кривди народні. Він народний герой, що втілює в собі кращі риси запорізького козацтва, силу і волюлюбність українського народу.

Остап і Андрій – сини Тараса Бульби. Вони майже однолітки, молоді, дужі хлопці. Навчалися у Київській академії. Остап ледь не з дитинства мріяв про Запорізьку Січ, кілька разів кидав навчання, і тільки погроза батька зробити його монахом на двадцять літ примусила його зробитися сумлінним учнем. За вдачею він був суворим, не прощав образ. Батькові на його глузування сказав: "За образу не подивлюся і не зважу ні на кого".

Андрій вчився легко, був мрійником, цінував красу, не був байдужим до жінок. Ніжним він був і до матері. Одного разу хлопець познайомився з прекрасною полячкою, хоч і одержав за це тумаків від її челяді.

Коли Тарас Бульба привіз своїх синів на Запорізьку Січ, "швидко обоє молодих козаків стали на добрім рахунку в козаків... Жваво і влучно стріляли в ціль, перепливали Дніпро проти течії – справа, за яку новачок приймався урочисто в козацькі кола".

Почався визвольний похід проти утисків пансько-шляхетської Польщі. "За один місяць змужніли й зовсім переродилися пташенята, що тільки-но оперилися, і стали чоловіками. Риси обличчя їх, у котрих до цього часу була видна якась юнацька м'якість, стали тепер грізними і сильними. А Старому Тарасу любо було бачити, як обоє синів його були одними з перших".

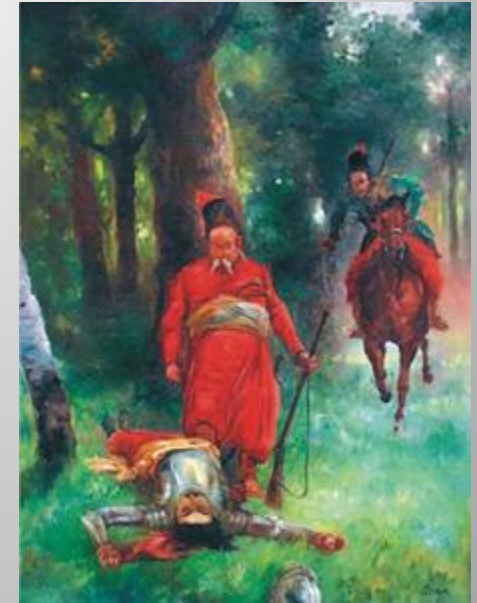
Остапу ніби на роду був написаний шлях битв і подвигів. Він був хоробрим, розважливим і холоднокрівним воїном, через це його як і мріяв батько, у битві під Дубно обрали курінним. Загинув мужній воїн, як герой, не промовивши й слова під тортурами ворогів.

Андрій спочатку теж "увесь поринув у чарівну музику куль і мечів". Він не вмів розраховувати і обдумувати в бою, летів напролом і часто творив чудеса військової майстерності. Та доля звела його знову з колишньою коханою полячкою, яка опинилася в осадному місті. Краса дівчини так полонила його, що він забув про все – і про батька, і про присягу, і про вітчизну. Це його й погубило. Андрій виступив в бою на боці поляків, проти своїх козаків-товаришів, і був покараний. Батько власноручно убив його за зраду, не дозволивши братові навіть поховати його по-християнськи. Так безглуздо загинула молода сила, козацький цвіт.

Були сини одного батька, та не одного характеру й не однакової долі. Тому й загинули – один патріотом, героєм на славу вітчизні, а другий – зрадником на власне безчестя й горе батька.

"Е-е-е! Що ж це ви, хлопці, так притихли?"

"Зупинився синовбивця і дивився довго на неживе тіло."

У повісті "Тарас Бульба" Гоголь підніс на нову епічну висоту традиції українських історичних дум. Бо основна ідея твору – єдність народу в боротьбі проти чужоземного гніту, воля, незалежність. Разом із "Тарасом Бульбою" в російську літературу увійшла Запорізька Січ, яка веде свій родовід від Київської Русі, від тієї незборимої руської сили, яку, за висловом Гоголя, нікому не пересилити.

Микола Гоголь – мабуть, чи не єдиний письменник, який, пишучи твори мовою російською, умів прищепити читачеві цікавість і любов до мови української.

Книгам М.В.Гоголя суджене вічне життя. Світ багато довідався про Україну, про її народ, про її біди з творів Миколи Гоголя. Він відкрив Україну всім націям. Його твори не знають забуття. Вони невмирущі.

Гоголь все життя рвався на Україну, боготворив її. Історію України Гоголь не просто знав і любив, але розумів її як боротьбу народу за свою свободу і незалежність. Він перший в українській історіографії повів мову про державну незалежність. В статті "Размышление Мазепы" літописець України, онук українського канцеляриста, нащадок полковників і гетьманів нагадує нам про тисячолітню історію нашого народу. Через призму роздумів гетьмана Мазепи Гоголь виклав своє бачення тогочасних подій в Україні. Він показав трагічне становище Гетьманської держави в умовах Російської колоніальної імперії, вбачав визволення України з під московського ярма тільки згуртувавши народні маси, вперше заявив, що українська волелюбна нація може мати "самобутню державу" з демократією управління. На сюжети Гоголя Микола Лисенко написав головні опери "Тарас Бульба", "Різдвяна ніч", "Утоплена" і жодному слухачеві й на думку не спаде пов'язувати ці твори з російською літературою.

За мотивами творів М.В.Гоголя створені відомі оперні спектаклі: "Сорочинський ярмарок" М.П.Мусоргського, "Черевики" П.І.Чайковського,

"Майская ночь" Н.А.Римського-Корсакова, "Нос" Д.Д.Шостаковича.

Цими шедеврами мистецтва Гоголь увійшов у світову літературу, і його ім'я стало в один ряд з такими іменами, як Сервантес, Мольєр, Шекспір, Гете, Бальзак, Діккенс і т.д.

Неабиякий успіх вся творчість Гоголя мала серед багатьох поколінь українців, які жили і боротися в умовах Австро-Угорської імперії, панської Польщі та російської комуністичної імперії.

Один із чільних українських націоналістів, отаман "Поліської Січі" Тарас Боровець обрав своїм псевдонімом ім'я Тараса Бульби.

Детская библиотека
г.Вилково

